

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instrvctio Magistri Novitiorvm

Juan <de Jesús Maria>

Coloniæ, 1613

Cap. 2. De modo doctrinæ tradendæ, siue de methodo exhortationum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48543](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48543)

Cap. 2. De modo doctrine tradenda,
sive de methodo exhortati-
onum.

2 **P**arum certè proderit, exactè nosse, quid sit prædicandum nisi modum benè prædicandi quis nouerit. Quocirca de methodo, ut in capite proximo polliciti sumus, nunc agendum est. Principiò igitur Magistrum in Domino vehementer hortamur, ne fortuitò procedat, & absque methodo, prout fors tulerit, exhortari, satis esse censeat. Sic enim, nunquam discipulos satis erudiet, dogmata confundet, nihil certi Nouitij è concione reportabunt, & anno expleto rogati de doctrina tradita, respondebunt profectò, se nihil didicisse; vix enim, incomposito illo exhortandi modo, aliquid se discere deprehendunt.

2 Loquatur ergo à consilio, & tractatū aliquem ex ijs, quos recensuimus à principio vsque ad finem persequatur: illoque absoluto alium incipiat similiter, & absoluat. Exemplum sit, tractatus Orationis à primordio, ad finem vsque difertè

fertè expositus, & discipulis coaptatus, ita vt absoluto illo, partes orationis exercere, communes orationum errores vitare nouerint. Exemplum alterum fit, tractatus de passionibus ab initio ad finem vsque percursus, & Nouitijs adeò distinctè traditus, vt eo audito, iam se ipsos introspicere, passiones suas dignoscere, & aduersus eas bellum gerere possint. Idem pariter, de tractatione alia qualibet dicendum, nempe, vt si de virtute aliqua, puta, de Obedientia dicere incipiat, principalia eius virtutis capita exponat, & ponderet; ita vt Nouitij, quid obedientia sit, quæ circumstantiæ ad perfectum eius usum requirantur, quæ sint vitia obedientiæ integritatem corrumpentia, pernoscant. Hoc quippe modo, mirum dictu est, quantum in monasticæ disciplinæ peritia, praxique proficiant. Profectò breuius, quàm inexperti credant, noui fratres purgantur, & non modica ex parte perficiuntur.

3 Neque huic doctrinæ methodo obstat occasio multiplex occurrètes Nouitiorū culpas corripiendi; quarum correctio

reptio si differretur, restincto illarum sensu, aut inutilis, aut parùm utilis foret: quia correptio ordinariè brevis esse debet, ac proinde tempus persequendis tractatibus cœptis non adimit: aut certè, si ob circumstantias correptio alicuius culpæ integram exhortationē exposcat, non inde concluditur, vt passim id contingat, & omnis exhortationum ordo perturbandus sit.

4 Iam igitur hoc posito, vt Magister nõ fortuitò prædicet, superest vt aliam modi seu methodi obseruationem accipiat, quæ non in rerum, quæ tractantur, ordine, sed in ipso dicendi modo consistit: qui certè modus licet non sit omnibus communis (Dei quippè donum est) est tamen absque dubio mirabilis methodi perfectio, quoad fieri potest, à Magistris omnibus exquirenda. Modus ergo hic ex rationum connexionem, actionum decore, verborumquæ proprietate conflatur. Cõnexio rationũ mirificè prodest, ad erudiendum, & illuminandum, decor actionum ijs quæ dicuntur vitalem quãdam vim ingenerat, quæ ad mouendum magnoperè confert verborum
pro-

proprietas proculdubiò delectationem
parit.

5 Studeat ergò Magister quæ dicturus
est, aptè disponere, rationesquæ pocas,
& expensas ad exhortationes singulas
cōnectere. Studeat decoris gestibus pro-
ferre, vultum, vocem, totiusquæ corpo-
ris motum, loco & personis attempera-
re, excessum, vehementiam, vocis elati-
onem nimiam, quæ ad mites Novitiorū
animos instruendos minimè necessaria
sunt, vitare. Studeat denique verba pro-
pria sine affectatione sententijs adapta-
re, superflua quæquæ præcidere, doctri-
nam, quæ distinctè tradi debet, verbo-
rum confessione non obtenebrare. Et
quidem observationes hæ ex ipsa benè
dicendi arte spontè sua nascuntur: Ma-
gister verò his contētus esse non debet:
sed diuinæ gratiæ auxilio debet inniti: vt
si talento careat, spiritus diuinus copio-
sius adsit, si habeat, spiritu eodem dotes
naturæ perficiantur, ad animos discipu-
lorum excolendos.

Cap.